

I

Er lag een flink pak sneeuw toen Frank de deur van het gezondheidscentrum achter zich dichttrok. Het anders zo groezelige straatje was veranderd in een heuse kerstkaart, compleet met een gordijn van neerdwarrelende sneeuwvlokken en een paar sleeënde kinderen.

Hij inhaleerde de frisse buitenlucht en constateerde met een zekere opluchting dat hij de dag ongeschonden was doorgelopen. Alles bij elkaar had hij zo'n zeven uur spreekuur achter de kiezen met elke tien minuten een ander gezicht en een andere vraag. Tien minuten was de gebruikelijke tijdspanne waarin een consult zich moest afspelen. Langer kon niet, want dan zou er helemaal geen eind aan het programma komen en korter kon ook niet, zes patiënten per uur betekende toch al werken in eeuwige haast. De pathologie die de revue was gepasseerd was maar een klein gedeelte van de caleidoscoop van aandoeningen die een mens kon treffen. Het schoot heen en weer van een volmaakt onschuldige waterwrat naar bijvoorbeeld automutilatie of van hartfalen naar angst voor een ziekte die niet bleek te bestaan. Als een acrobaat sprong hij van het

een naar het ander, als een slangenmens wrong hij zich in allerlei bochten op zoek naar een uitweg in het labirint van mogelijkheden en onmogelijkheden.

Hij was gewoon om iedereen met een lichamelijke klacht, hoe klein ook, aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen. Meestal vond dat plaats op de onderzoekbank die in een hoek van de spreekkamer was opgesteld, aan het oog onttrokken door een driedelig kamerscherm. De buitenkant van een homo sapiens bestond uit huid, haren en nagels, hier en daar onderbroken door zes of zeven lichaamsopeningen afhankelijk van het gender. Alle bevindingen hadden een betekenis, zowel normaal als abnormaal. Elke keer moesten de puzzelstukjes in elkaar worden gelegd en uiteindelijk leiden tot een diagnose. Vervolgens moest die weer kenbaar worden gemaakt aan de patiënt, omschreven met de juiste woorden en uitgesproken met de juiste intonatie. Dat gold voor aandoeningen waar iets aan te doen viel, dat was relatief eenvoudig, maar ook voor ziekten die niet waren te genezen. Dan bleef alleen verlichting van de klachten over en soms lukte zelfs dat niet. Een ongemakkelijke waarheid die niemand wilde horen, het raakte aan levenslang lijden en in het ergste geval aan de dood. Maar toch: die wetenschap deerde hem niet zozeer, die onmacht was iets absoluuts, het speelde zich af buiten het menselijke bereik. Het was vooral de niet aflatende druk om niets te missen die hem uitputte. Elk symptoom, hoe onschuldig in eerste aanleg ook, kon het begin zijn van een onstuitbare cascade die tot onherstelbare schade kon leiden. Onderschatting was een kind van de duivel. Altijd was hij gespitst op de schijnbeweging waarmee een aandoening hem kon passeren, zijn patiënt en hem in wanhoop achterlatend. Het kon zomaar gebeuren, sterker, het gebeurde, overal, iedere dag. "In vijf procent van

de gevallen zit je er naast” hoorde hij collega’s wel eens zeggen alsof fouten maken er nu eenmaal bij hoorde, de spreekwoordelijke spaanders die tijdens het hakken als dolken in het rond vlogen. Hij moest er niet aan denken. Nul fouten, dus gewoon géén fouten, in absolute zin onmogelijk en toch moest het zo zijn. Het pesterige stemmetje dat hem elke tien minuten bevroeg of hij het juiste had gedaan, zweeg nooit. Hij had iets te bewijzen. Toen hij zijn vader had verteld dat hij het vak van huisarts ambieerde had die zijn mondhoeken naar beneden getrokken en met zijn hoofd geschud.

‘Een huisarts is een grutter, jongen, ze nemen je niet serieus, ze pissen op je.’

Frank had hem zonder te antwoorden recht aangekeken, naar de groeven in zijn vermoeide gezicht. “Pissen” was niet een woord dat zijn vader gewoonlijk bezigde maar het was een half uur voor zijn dood geweest, misschien daarom. Hij had ongetwijfeld gelijk en Frank wist ook waar het vandaan kwam. Het gedwongen huwelijk tussen specialisten en huisartsen was niet best, de een resideerde hoog en droog in zijn ziekenhuisburcht en de ander zwierf buiten tussen het voetvolk. De een wist het altijd beter en de ander wist het een beetje. Maar juist dat had hem aangezet de sprong te wagen. Hij wist zeker dat hij zijn vader zou overtreffen.

Hij was nu even vrij, of beter gezegd bevrijd van de bedompte atmosfeer door te veel mensen in één ruimte plus een loeiende centrale verwarming. Een korte pauze weliswaar, want het moeilijkste moest nog komen. Hij wilde er even niet aan denken. Een moment overwoog hij Eva te bellen, zijn dochter van zestien, hij verlangde naar haar opgewekte stem. Hij deed het niet, om deze tijd zat ze waarschijnlijk aan haar huiswerk of misschien wel aan tafel achter een kopje thee in